

Joanna Szymczak

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5755-5790>

**Wokół kategorii innowacji w edukacji.
Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji
Naukowej *Kultura Innowacji w Edukacji***

Kontakt:	Joanna Szymczak joannaszymczak1@gmail.com
Jak cytować:	Szymczak, J. (2020). Wokół kategorii innowacji w edukacji. Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej <i>Kultura Innowacji w Edukacji. Forum Oświatowe</i> , 32(1), 149–153. https://doi.org/10.34862/fo.2020.1.9
How to cite:	Szymczak, J. (2020). Wokół kategorii innowacji w edukacji. Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej <i>Kultura Innowacji w Edukacji. Forum Oświatowe</i> , 32(1), 149–153. https://doi.org/10.34862/fo.2020.1.9

Współcześnie bardzo często wybrzmiewa kategoria „innowacji”. Różnorodne działania określane są jako „innowacyjne”. Temu aspektowi w odniesieniu do edukacji postanowił się przyjrzeć zespół badawczy prof. dr hab. Ewa Filipiak. W tym celu zorganizowano konferencję, która była *przestrzenią kulturową* dla wymiany *myśli naukowej i praktycznej* dotyczącej tego zagadnienia, a do udziału w niej zaproszenie przyjęli wybitni znawcy tematu.

W dniach 2–3 grudnia 2019 roku w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Kultura Innowacji w Edukacji*. Została ona zorganizowana przez Katedrę Dydaktyki i Studiów nad Kulturą Edukacji Wydziału Pedagogiki UKW. Współorganizatorem był Zespół Dydaktyki przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN.

Program konferencji obejmował trzy sesje panelowe i jedną posterową. Wprowadzenia merytorycznego w problematykę wydarzenia dokonała prof. dr hab. Ewa Filipiak, która podkreśliła znaczenie rozumienia kategorii innowacji dla jej identyfikowania w edukacji i odróżniania od pseudo innowacji.

Aspektem łączącym wystąpienia w sesji pierwszej była innowacyjność w codzienności szkolnej, a referaty wygłosiło troje prelegentów. Pierwszym z nich był prof. dr hab. Bogusław Śliwerski z Uniwersytetu Łódzkiego i Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, którego wystąpienie pt. *Autonomia nauczycieli szkół publicznych w kreowaniu i wdrażaniu zmian w edukacji szkolnej* dotyczyło (nie?) zależności nauczycieli pracujących w szkołach publicznych w zakresie kreowania i wprowadzania zmian w edukacji szkolnej. Profesor, powołując się między innymi na dokumenty określające status nauczyciela i jego zadania, zaakcentował trudności, których doświadcza współczesny nauczyciel chcący budować innowacyjne rozwiązania w obszarze codzienności szkolnej. Jako druga z kolei głos zabrała prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska z Uniwersytetu Gdańskiego, a tematem jej wystąpienia była *Autorska Szkoła Podstawowa Żak – retrospekcje i rekonstrukcje..* Prelegentka przedstawiła koncepcję i dokonała rekonstrukcji funkcjonowania Autorskiej Szkoły Podstawowej Żak, akcentując te aspekty, które pozwalały słuchaczom odkrywać innowacyjność tej placówki. Tę część konferencji zamknęło wystąpienie mgr Ewy Radanowicz, dyrektorki Szkoły Podstawowej w Radowie Małym, pt. *O zmianie w szkole i oddolnych ruchach edukacyjnych*. Główna mówczyni, odwołując się do własnych doświadczeń, udowodniła, że sens i znaczenie dla autentycznych zmian w codzienności szkolnej mają inicjaty-

wy proponowane oraz tworzone przez nauczycieli i uczniów, czyli tych, których one bezpośrednio dotyczą.

Pomiędzy pierwszą a drugą sesją panelową odbyła się sesja posterowa, podczas której autorzy plakatów mieli możliwość przedstawienia własnego pomysłu, porozmawiania, odpowiedzenia na pytania stawiane przez uczestników konferencji. Postery dostępne były przez cały pierwszy dzień wydarzenia po to, aby osoby zainteresowane mogły przyjrzeć się kategorii czy propozycji, która ich zaciekała. Tematy prac wraz z ich autorami przedstawiały się następująco: Walizki INN-BIOL – przenośne laboratorium biologiczne – mgr Agnieszka Mądziałweska-Jagodzińska z Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy; Przeciwdziałanie wyuczonej bezradności w środowisku szkolnym – dr Magdalena Kolber z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Jakich innowacji potrzebuje edukacja matematyczna? – dr Adam Mroczkowski z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Samoregulacja uczenia się w edukacji przedmiotowej – mgr Małgorzata Tyszkowska z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Model rozwijania refleksyjności nauczycieli w odniesieniu do codzienności szkolnej jako propozycja projektowania spotkań w ramach sieci współpracy i samokształcenia – dr Joanna Szymczak z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Wspólnym motywem referatów w drugiej sesji panelowej była *przestrzeń kulturowa* dla uczenia się i nauczyciel innowator jako organizator środowiska uczenia się. Zainauguowała ją prof. DSW dr hab. Bogusława Dorota Gołębiak z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, która dzięki wystąpieniu pt. *Wokół profesjonalizmu nauczyciela innowatora* zaprosiła uczestników konferencji do namysłu nad znaczeniem autonomii i profesjonalizmu nauczyciela dla jego innowacyjnej działalności. Uczenie się jako proces mogący zachodzić nie tylko w klasie szkolnej, ale także w innych przestrzeniach przedstawiła prof. DSW dr hab. Jolanta Kruk z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. Prelegentka w referacie pt. *Muzeum jako przestrzeń edukacji* skupiła własne rozważania wokół muzeum jako miejsca sprzyjającego projektowaniu warunków autentycznego uczenia się dziecka. Kontynuacją podjętego problemu było wystąpienie mgr Anny Dziamy, zastępczyni Dyrektora Programowego ds. Edukacji Centrum Nauki Kopernik w Warszawie pt. *Oswajanie edukacji STEM – działania badawczo-rozwojowe Centrum Nauki Kopernik*. Prelegentka zaprezentowała tę instytucję jako przestrzeń dla działań badawczo-rozwojowych, które mogą realizować osoby korzystające z jej oferty. Rozważania w ramach tej części zakończył referat prof. UAM dr hab. Renaty Michalak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. *Outdoor-education: strategia optymalizacji procesu kształcenia uczniów*. Prelegentka przedstawiła *outdoor-education* jako strategię kreowania środowiska uczenia się, w którym każde dziecko dochodzi do wiedzy i rozwija umiejętności adekwatnie do własnych potrzeb oraz możliwości.

Zwieńczeniem pierwszego dnia wspólnych rozważań był wykład prof. dr. hab. Stanisława Dylaka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. *Jak aktywować ręce i umysł uczniów? Jak rozpalać ich wyobraźnię? Właściwie wiemy ... znamy takie przykłady ... Dlaczego zatem tego nie czynimy?* Profesor podjął temat

tworzenia takich warunków uczenia się, które sprzyjają autentycznej aktywności uczniów w każdej sferze rozwoju. Zmotywował również słuchaczy do odniesienia tego, o czym mówił, do codzienności szkolnej. Wykład był wsparty dokumentacją filmową połączoną z merytorycznym komentarzem prelegenta.

Kategorią łączącą referaty wygłoszone podczas sesji panelowej drugiego dnia konferencji była perspektywa nauczyciela-innowatora. Tę część obrad otworzył głos czterech prelegentek z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, tj.: prof. dr hab. Beaty Przyborowskiej, prof. UMK dr hab. Hanny Solarczyk-Szwec, dr Iwony Murawskiej i dr Izabeli Symonowicz-Jabłońskiej. Główna mówczyni, przytaczając w wystąpieniu pt. *(Pseudo)innowacje w nowych podstawach programowych kształcenia ogólnego na przykładzie kompetencji społecznych i obywatelskich* wyniki przeprowadzonych badań, wskazały (pseudo)innowacje zawarte w nowych dokumentach niezbędnych w pracy nauczyciela. O doświadczeniu innowacyjnej działalności nauczyciela przedszkole z perspektywy badacza i eksperta oraz z perspektywy zaangażowanego w tę działalność profesjonalisty opowiedziały prof. UŁ dr hab. Monika Wiśniewska-Kin i mgr Weronika Kisiel z Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi, które wygłosiły referaty pt. *Dwugłoz z życia wzięty. Doświadczenie kultury innowacji z perspektywy nauczyciela akademickiego* i *Doświadczenie kultury innowacji z perspektywy nauczyciela praktyka*. Sesję zakończyło wystąpienie mgr Justyny Bober z Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach pt. *Niewidzialna zmiana*, w którym wybrzmiały trudności doświadczane przez nauczyciela-innowatora mającego potrzebę poszukiwania, tworzenia i korzystania w codzienności szkolnej z unikatowych rozwiązań.

Drugą częścią drugiego dnia wydarzenia był panel innowatorów, podczas którego prelegenci stworzyli *przestrzeń kulturową* dla krytycznego namysłu nad egzemplifikacjami innowacyjnych rozwiązań stosowanymi w edukacji. Magister Paweł Zbytniewski z Zespołu Szkół w Mogilnie podjął temat *Czy szkoły w Polsce i w Niemczech są innowacyjne?* Magister Elżbieta Wiewióra, dyrektorka Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy, wygłosiła referat pt. *Bydgoski Bąbel Matematyczny – o wprowadzeniu zmiany w nauczaniu – uczeniu się matematyki i myśleniu nauczycieli*. Wystąpienia na temat *Tutoring jako forma wsparcia ucznia ze spektrum autyzmu w nauczaniu matematyki* uczestnicy wysłuchali dzięki dr Karolinie Mroczyńskiej z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, a mgr Joanna Cieślukowska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zaprezentowała temat *Jak sztuka książki wspiera rozwój dziecka. O nieprototypowości przekazów artystycznych*.

Kolejną odsłoną drugiego dnia wydarzenia była projekcja pełnometrażowego filmu dokumentalnego pt. *C'est d'apprendre, qui est sacré – dans les premiers pas d'une classe Freinet* („Uczenie się jest świętością! – pierwsze kroki w klasie freinetowskiej”), rekonstruującego codzienność klasy freinetowskiej i doświadczenia wychowawcy Michela Duckita widziane oczami stażystki – Delphine Pinson. Merytorycznie wprowadziła w nią mgr Justyna Gorce-Bałut z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Konferencję zakończyło podsumowanie, którego dokonała prof. dr hab. Ewa Filipiak.

Ważnymi momentami konferencji były dyskusje, podczas których uczestnicy stawiali pytania, dzieli się wątpliwościami i własnymi doświadczeniami.

W Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Kultura Innowacji w Edukacji* uczestniczyło 106 osób, wśród nich: przedstawiciele środowisk akademickich (tj.: Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi), dyrektorzy szkół i instytucji popularyzujących naukę z Radowa Małego i Warszawy, nauczyciele poszukujący alternatywnych, innowacyjnych rozwiązań w edukacji z całej Polski (m. in. Bydgoszcz, Białegostoku, Gdańska, Mogilna, Sierakowic, Suwałk), przedstawiciele trzech lokalnych instytucji zajmujących się edukacją nauczycieli (tj.: Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy, Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy), studenci pedagogiki, pedagogiki wczesnoszkolnej, logopedii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego i Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy.

Wydarzenie to było *przestrzenią kulturową* dla wymiany doświadczeń naukowo-badawczych i aplikacji edukacyjnych innowacyjnych modeli i rozwiązań, testowanych z sukcesem w Europie i w Polsce. Główną kategorię, wokół której była budowana narracja konferencji, stanowiła innowacja w edukacji, przy czym innowacja była rozpatrywana zarówno jako proces zmiany, jak i program zmiany. Przedmiotem refleksji był nauczyciel-innowator i jego nowatorstwo pedagogiczne, które jest podstawą rozwoju kultury szkoły. Konferencja była spotkaniem teoretyków i praktyków, a jej celem – identyfikacja zjawiska innowacji i nowatorstwa pedagogicznego, określenie jego natury. Wzięli w niej udział wybitni naukowcy i badacze edukacji. Szczegóły dotyczące wydarzenia zostały zamieszczone na stronie www.kulturaedukacji.ukw.edu.pl.